

Sbírka soudních rozhodnutí

Věc C-649/19

**Trestní řízení
proti
IR**

(žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Specializiran nakazatelen sad)

Rozsudek Soudního dvora (pátého senátu) ze dne 28. ledna 2021

„Řízení o předběžné otázce – Justiční spolupráce v trestních věcech – Směrnice 2012/13/EU – Články 4 až 7 – Poučení o právech obsažené v přílohách I a II – Rámcové rozhodnutí 2002/584/SVV – Právo na informace v trestním řízení – Poučení o právech při zatčení – Právo na informace o obvinění – Právo na přístup k materiálům k případu – Osoba zatčená na základě evropského zatýkacího rozkazu ve vykonávajícím členském státě“

1. *Justiční spolupráce v trestních věcech – Právo na informace v trestním řízení – Směrnice 2012/13 – Práva podezřelých nebo obviněných, kteří byli zatčeni nebo zadrženi – Právo na to být poučen o svých právech při zatčení – Právo na informace o obvinění – Právo na přístup k materiálům k případu – Osobní působnost těchto práv – Osoby zatčené za účelem výkonu evropského zatýkacího rozkazu – Vyloučení*
(Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/13, body 14, 27, 39, článek 1, čl. 4 odst. 3, článek 5, čl. 6 odst. 2 a čl. 7 odst. 1, přílohy I a II; rámcové rozhodnutí Rady 2002/584, ve znění rámcového rozhodnutí 2009/299)

(viz body 48, 49, 53–58, 61, 62 a výrok 1)

2. *Justiční spolupráce v trestních věcech – Rámcové rozhodnutí o evropském zatýkacím rozkazu a o postupech předávání mezi členskými státy – Obsah a forma evropského zatýkacího rozkazu – Rozsah informací sdělovaných osobám zatčeným za účelem výkonu evropského zatýkacího rozkazu – Porušení práva na svobodu a na účinnou právní ochranu – Absence*
(Listina základních práv Evropské unie, článek 6 a článek 47; rámcové rozhodnutí Rady 2002/584, ve znění rámcového rozhodnutí 2009/299, čl. 8 odst. 1 a příloha; směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/13, články 4, 6 a 7 a příloha II)

(viz body 73, 74, 76–81 a výrok 2)

Shrnutí

Specializirana prokuratura (zvláštní státní zastupitelství, Bulharsko) zahájilo trestní stíhání proti IR, obviněnému z účasti v zločinecké skupině zaměřené na páčání daňových trestných činů. Během přípravné fáze trestního řízení byl IR jakožto „obviněný“ poučen pouze o některých svých právech. K datu zahájení soudní fáze trestního řízení v únoru 2017 však nebylo možné zjistit místo pobytu IR. Specializiran nakazatelen sad (zvláštní trestní soud, Bulharsko) vůči němu v dubnu 2017 vydal opatření o vzetí do vazby, které bylo vnitrostátním zatýkacím rozkazem. Vzhledem k tomu, že v květnu 2017 nebyl IR stále nalezen, byl na něj vydán evropský zatýkací rozkaz (EZR). Specializiran nakazatelen sad (zvláštní trestní soud) jej však vzhledem k pochybnostem o souladu tohoto EZR s unijním právem zrušil.

Vzhledem k tomu, že se rozhodl vydat proti IR nový EZR, tento soud si přeje upřesnit, jaké informace do něj má přidat, aby bylo zaručeno respektování práv stanovených směrnicí o právu na informace v trestním řízení (dále jen „směrnice 2012/13“)¹. Tento soud si konkrétně přeje zjistit, zda se osoby zatčené pro účely výkonu EZR mohou kromě práv, která jim přiznává výslovně směrnice 2012/13, dovolávat i práv „podezřelého nebo obviněného, který je zatčen nebo zadržen“, ve smyslu této směrnice. V případě záporné odpovědi na tuto otázku se Specializiran nakazatelen sad (zvláštní trestní soud) táže na platnost rámcového rozhodnutí o EZR² z hlediska práva na svobodu a práva na účinnou právní ochranu zakotvených v člancích 6 a 47 Listiny základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“). Informace sdělované osobám zatčeným za účelem výkonu EZR na základě rámcového rozhodnutí o EZR jsou totiž omezenější než informace sdělované podezřelým nebo obviněným, kteří jsou zatčeni nebo zadrženi, podle směrnice 2012/13, a proto se táže, zda může být pro prvně uvedené osoby nemožné nebo nadměrně obtížné napadnout zatýkací rozkazy, které byly vůči nim vydány.

Závěry Soudního dvora

Na prvním místě Soudní dvůr potvrzuje, že práva podezřelých nebo obviněných, kteří jsou zatčeni nebo drženi, stanovená směrnicí 2012/13, se nevztahují na osoby zatčené za účelem výkonu EZR. K těmto právům patří zejména právo na písemné poučení o právech při zatčení, přičemž toto poučení musí obsahovat informace o možnosti napadnout zákonnost zatčení, dosáhnout přezkumu zadržení či požádat o předběžné propuštění³. Patří k nim i právo na to být seznámen s obviněním⁴, jakož i právo na přístup k materiálům k případu podstatným pro napadení zákonnosti zatčení či zadržení⁵.

Pro účely tohoto závěru a poté, co konstatoval, že samotnou analýzou znění ustanovení směrnice 2012/13, která stanoví tato různá práva, nelze zjistit, zda osoby zatčené za účelem výkonu EZR patří mezi podezřelé nebo obviněné, kteří jsou zatčeni nebo zadrženi, ve smyslu této směrnice a mají práva uvedená v těchto ustanoveních, Soudní dvůr nejprve zkoumal kontext těchto ustanovení. V tomto ohledu uvádí, že směrnice 2012/13 obsahuje jiná ustanovení, která výslovně

¹ – Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/13/EU ze dne 22. května 2012 o právu na informace v trestním řízení (Úř. věst. 2012, L 142, s. 1).

² – Rámcové rozhodnutí Rady 2002/584/SVV ze dne 13. června 2002 o evropském zatýkacím rozkazu a postupech předávání mezi členskými státy (Úř. věst. 2002, L 190, s. 1; Zvl. vyd. 19/06, s. 34), ve znění rámcového rozhodnutí Rady 2009/299/SVV ze dne 26. února 2009 (Úř. věst. 2009, L 81, s. 24) (dále jen „rámcové rozhodnutí o EZR“).

³ – Viz článek 4 směrnice 2012/13 a konkrétně jeho odstavec 3.

⁴ – Viz čl. 6 odst. 2 směrnice 2012/13.

⁵ – Viz čl. 7 odst. 1 směrnice 2012/13.

míří na práva osob zatčených pro účely výkonu EZR⁶. Odkazy na podezřelého nebo obviněného, který je zatčen nebo zadržen, obsažené v směrnici 2012/13 by navíc měly být chápány jako odkazy na každou situaci, kdy je podezřelý nebo obviněný zbaven svobody ve smyslu čl. 5 odst. 1 písm. c) Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod podepsané v Římě dne 4. listopadu 1950 (dále jen „EÚLP“)⁷. Tato situace se přitom liší od řádného zatčení nebo zadržení osoby, vůči níž probíhá řízení o vyhoštění nebo vydání, se kterou také počítá EÚLP⁸ a která odpovídá případu s EZR. Podle Soudního dvora z toho vyplývá, že ustanovení týkající se podezřelých nebo obviněných, kteří jsou zadrženi nebo zatčeni, se netýkají osob zatčených za účelem výkonu EZR.

Zadruhé Soudní dvůr konstatuje, že tento výklad je potvrzen tím, že směrnice 2012/13 sleduje dvojí účel⁹. Stanoví totiž minimální normy pro informování podezřelých či obviněných, aby jim bylo umožněno připravit si obhajobu a zaručit spravedlivý proces. Dále má respektovat zvláštnosti řízení týkajícího se EZR, které se vyznačuje úsilím o zjednodušení a rychlost předávacího řízení.

Na druhém místě Soudní dvůr potvrzuje platnost rámcového rozhodnutí o EZR z hlediska článků 6 a 47 Listiny, které zakotvují právo na svobodu a právo na účinnou právní ochranu.

V tomto ohledu Soudní dvůr nejprve připomíná, že vzhledem k tomu, že vydání EZR může ohrozit práva dotčené osoby na svobodu, ochrana základních práv a procesních práv, které musí mít tato osoba, vyžaduje, aby rozhodnutí splňující požadavky na účinnou právní ochranu bylo vydáno buď při vydání vnitrostátního zatýkacího rozkazu, nebo při vydání EZR.

Soudní dvůr dále zdůrazňuje, že osoba, na niž je pro účely trestního stíhání vydán EZR, získává od okamžiku svého předání postavení „obviněného“ ve smyslu směrnice 2012/13. Od tohoto okamžiku tak požívá všech práv spojených s tímto postavením, takže si může připravit svou obhajobu a bude jí zaručen spravedlivý proces.

Pokud jde o dobu před předáním, Soudní dvůr uvádí, že rámcové rozhodnutí o EZR stanoví, že EZR musí obsahovat informace o povaze a právní kvalifikaci trestného činu, jakož i popis okolností, za kterých byl trestný čin spáchán¹⁰. Tyto informace přitom v podstatě odpovídají informacím uvedeným v ustanoveních směrnice 2012/13 týkajících se práva podezřelých či obviněných na to být informován o obvinění¹¹. Soudní dvůr dále připomíná, že právo na účinnou soudní ochranu nevyžaduje, aby právo na opravný prostředek proti rozhodnutí o vydání EZR mohlo být vykonáno před předáním dotčené osoby. K porušení práva na účinnou soudní ochranu tedy nemůže dojít pouze tím, že dotčená osoba je informována o opravných prostředcích dostupných ve vystavujícím členském státě a má přístup k materiálům k případu až po svém předání příslušným orgánům tohoto členského státu.

⁶ – Viz článek 5 směrnice 2012/13. Viz rovněž příloha II této směrnice, která stanoví indikativní vzor poučení o právech osob zatčených na základě EZR, který se liší od indikativního vzoru poučení o právech pro podezřelého nebo obviněného, kteří byli zatčeni nebo zadrženi, stanoveného v příloze I této směrnice a zmiňovaného v čl. 4 směrnice 2012/13.

⁷ – Viz bod 21 odůvodnění směrnice 2012/13.

⁸ – Viz čl. 5 odst. 1 písm. b) EÚLP.

⁹ – Viz čl. 1 směrnice ve spojení s body 14, 27 a 39 jejího odůvodnění.

¹⁰ – Viz čl. 8 odst. 1 písm. b) rámcového rozhodnutí o EZR.

¹¹ – Viz článek 6 směrnice 2012/13.